

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 2. An monere possit alium, qui in simili peccato est aut maiore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

alios redarguendos, sibi enim illa secuta videtur. Non enim videmus manice quod in tergo est.

Πάντες ἰδοὺ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσονται

Ἄντι δὲ ἵδαν τὸ φάσμα τοῦ οὐνοῦ καὶ τὸν οὐρανὸν

Omnes quidem sumus in aliis monendis sapientes.

Cum vero nos labimur non cognoscimus.

Sed tamen peccatorum in se diuersitas ostenditur, quod alia sint in iustis, alia non nisi in improbis.

§. 2. Non video qua fronte hæc legant illi, qui manere, & regi peccata volunt. Impudentiores certe illo ipso *δοκῶν*, qui festucam educere tentat. Nam ille ex fratris oculo, quod offendit eximere tentat, hic manere trabem vult, & regi ne videatur. Contenditque quamuis vasta mole infixa hæreat, non tamen sibi imputari, infixa frider in vulnere, totumque oculum excæcat. Verum & illud hominibus perficere frontis obiciendum est. Eos ita iudicate: Omnia sua Calvinistarum scelera esse festucas, non imputari, iust iæ lumen non extinguere. Omnia aliorum esse trabes, quia imputantur. Itaque si Catholicus immoderate riserit, trabs est, si Calvinianus bel- la iniqua concitauerit, Turcas, Tartarosque in Chri- stianos adduxerit, festuca est.

QVÆSTIO II.

An monere possit alium qui in simili peccato est aut maiore.

§. 1. QVÆSTIO disputatur a S. Thoma 2. 2. q. 33. a. 5.

Constat vero eum qui prelatas est, subdi- torum peccata emendare oportere, etiam si multo maioribus obnoxius sit. Non enim sua obligatione soluitur peccando. Quod si occulta sint eius peccata, monendo alios, se negligendo delinquit. Si manifestam ipsam correctionem despicabilem facit. Officium itaque illius est, se diligentissime, alios diligenter corripiere. Ita Chrysost. Aug. Toletus. Quibus omnibus in correctionibus locum habet, quod Hebræi in Sane- din dicunt. *עוֹנֵי עַמִּי וְעוֹנֵי מִלְּכֵי עַמִּי*. Exorna corpus tuum, deinde orna alios. Quid enim homini prodest, si vniuersum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiat?

VERSUS 6.

Nolite dare sanctum canibus: ne- que mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis & conuersi disrum- pant vos.

QVÆSTIO I.

Qui canes, & porci, & quomodo illis sancta danda non sint?

§. 1. Sanctum & Margaritas pro eodem accipio, doctrinā Euangelii, & mysteriorum exposi- tionem. Sanctum igitur, seu vralia exemplaria habent *ἡ εὐαγγέλιον*, est Euangelium, Sacramenta eius, & Mytheria Margaritam a splendore. Syrus vocat *ܡܚܠܬܐ* Margaritæ. Margaritæ vestras. Dicitur est Vnio cuius summum pretium semper fuit Plin. l. 9. cap. 35. Canes maledicant, irrisores. Prouerb. 9. 7. Porci vero ad carnes sacrificiorum, quas non nisi munda debant Leu. 10. 24. & 24. 9. Canes vero & animalia immunda excreationi erant in Prouerio, Deuter. 23. 18. Canis merces veratur offerri, & Leu. 11. 26. Inter execranda

Adami Conzen in Euang. Tom. I.

etiam refertur excerebrare canem: Et Abner in indi- gnatione clamat: Nuncquid caput canis ego sum. Vt igitur nullus cani locus, aut pars in sacrificio, ita nec impu- dentibus illis & improbis Euangelii gratia est facile proponenda. Multo minus porcis, quia deo ingrati sunt, & importuni, vt n. si escam illis proficias, d. lace- rent dantem. Rumpere autem seu dirumpere porci dicuntur: *Seu rupit teretes Marsus aper plagas*. Horre- bant porcos non Iudæi modo, sed multo etiam magis Egyptii, vt si quis porcum retigisset, mox flumi- ne se ab ueret, Herodot. Quin & subulcos templis arcebant. Gentes quoque sacris arcebant prophanos.

ἔκτος ἐστὶν ὁ ἁγίος, προὐλ ἐστὶν ἐπὶ τῷ ἁγίῳ. Sic interpretatur S. Cyprianus ad Demetrianum. Oblatrantem te, & aduer- sus Deum, qui vnus & verus est, ore sacrilego & verbis impis ob- strepentem, frequenter Demetrianæ contemperam verecun- dius, ac melius existimans errantis imperitiam silentio sperne- re, quam loquendo demeritis insaniam prouocare. Nec hoc sine diuini mysterij & nominis autoritate faciebam, cum scri- ptum sit: In aures imprudentis noli quicquam dicere, ne quan- do audierit irideat sensatos sermones tuos. Et iterum. Noli respondere imprudenti ad imprudentiam eius, ne similis fias illi: & sanctum quoque inbeamur intra conscientiam nostram tenere, nec conculcandum porcis & canibus exponere, loquen- te Domino, & d. cente. Ne dederitis sanctum canibus, neque miseritis margaritas vestras ante porcos, ne conculcent eas pe- dibus, & conuersi elidant vos. Et Cyprianum imitatus S. Ambr. in Psal. 118. Propterea ergo mysterium regis bonum est abcondere. Peccat enim Deo qui commissi sibi mysteria pu- tauerit indignis esse vulganda. Periculum itaque est non solum falsa dicere, sed etiam vera, si quis ea insinuet, quibus non o- portet. Quod vitium quadrupertitum est, vel adulationis, vel auaritie, vel iactantia, vel loquacitatis in causa; quia dum adhuc adulati vult aliquis ei cui loquitur, effundit mysterium. Nonnulli etiam studio lucri mercedem proditiōis sequun- tur, vt legenda silentio vendant loquendo. Alij, vt plura nosse tur- videantur, & scientiam suam iactent, aperiant quod celare deberent. plerique dum sine iudicio loquuntur, verbum emit- tunt, quod reuocare non possunt.

§. 2. Tertullianus eodem modo interpretatus, in- de consuetudinem fluxisse ostendit, Gentiles & ca- techumenos Christiana mysteria celandi. cap. 2. ad v- xorem. Nolite inquit margaritas vestras porcis iactare ne con- culcent eas, & conuersi vos quoque evertant. Margarita vestra sunt quotidiana conuersationis insignia. Quanto curaueris ea celan- occurrere, tanto suspectiora feceris, & magis cauenda Gentili- bus curiositati. Latetis ne tu, cum lectulum, cum corpusculum tuum chumenos, signas, cum aliquid immundum statu expuit, cum etiam per noctem exurgis oratum, & non Magia aliquid videberis ope- rari? Non sciet maritus, quid secreto ante omnem cibum gi- stes? & si scierit panem, non illum credit esse qui dicitur. Et l. de præscriptionibus aduersum Hæreses, grauitur eos increpat, qui hanc disciplinæ partem negligebant.

In primis quis Catechumenus, quis fidelis incertum est, pa- riter audiunt, pariter audiunt, pariter orant: etiam Ethnicis si Ecclesiasti- superuenierint, sanctum canibus, & porcis margaritas, licet non ea celare veras iactabunt. Simplicitatem volunt esse prostrationem disci- plina, cuius penes nos curam lenocinium vocant, pacem quoque passim cum omnibus miscant.

§. 2. Nō est eo in loco promulganda Euangelii do- ctrina, vbi nulla est utilitas. Sic Act. 13. 46. Antioche- nis in Pisidia non prædicatur Euangelium. Nam cre- bro quicquid hominibus improbis annunciat, interdum stulticia est illis. 1. Cor. 2. 14. Hincabite & puluerem aperiu- excutere iubentur. Luc. 10. & Act. 13. id faciunt. tur, pro- Nec tamen contrarium Christus fecit, cum Scribas pter bonos & Phariseos instruxit. Nam quamuis magna pars a- nimas nimis obstinatis gratiam repudiarent, multi ta- men conuersi effecerunt, vt labor ille propositum teneret.

§. 4. In explicatione doctrinæ salutatis, id præ- cipus